

Patak neve kötelez

Sárospatak neve már évszázadokkal ezelőtt felkerült hazánk művelődéstörténeti térképére. A Bodrog-parti város ismertségét az 1531-ben alapított Református Kollégiumnak és annak részét képező Református Nagykönyvtárnak, a Rákóczi-várnak, vagy éppen, az 1936-ban, Dr. Újszászy Kálmán professzor által elindított népfőiskolai mozgalomnak köszönheti.

Ebben a sokszínű, történelmi gyökerekkel rendelkező kulturális térben napjainkban a város közművelődési feladatellátását az önkormányzat fenntartásában működő A Művelődés Háza és Könyvtára Művelődési Központ és Népfőiskola látja el. Az intézmény a sárospataki közösségi és kultu-

rális élet meghatározó színtere, amely három intézményegységet foglal magába: művelődési ház, könyvtár, mozi. A szerteágazó tevékenységek otthona a Makovecz Imre tervei alapján készült épület, amely a hazai organikus építészet meghatározó eleme, a város emblemikus jelképe. Az ívelt falak, ácsolt gerendák által közrefogott tereket Mezei Gábor belsőépítész által tervezett egyedi stílusjegyeket hordozó bútorok, lámpák egészítik ki. Az 1983-ban átadott épület ma már műemlék, és Magyarország Kormánya támogatásának köszönhetően napjainkban teljes körű rekonstrukciója zajlik. A beruházás lehetővé teszi, hogy a tradicionális falak között a jövőben a szolgál-

tatások elérését magasabb komfortfokozat és korszerű technikai feltételek biztosítsák. A műemlék épület szervesen kapcsolódik a 2013-ban kialakított Makovecz térhez, amely kiváló helyszíne szabadtéri programoknak, fesztivál eseményeknek.

A Művelődés Háza és Könyvtára tevékenységeivel és szolgáltatásaival – korosztálytól függetlenül – hozzájárul a helyi identitás erősítéséhez, az új ismeretek átadásával, közösségi élmények biztosításával pedig az életminőség javításához. Falai között otthonra lelnek az évtizedes múltra visszatekintő előadó-művészeti és tárgyalkotó csoportok, művelődő közösségek. Közülük több, Borsod-Aba-

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Értékdíjjal kitüntetett Bodrog Néptáncgyűttes a Rákóczi-vár udvarán

új-Zemplén Megyei Értékdíjjal is rendelkezik, ilyen például a Lorántffy Zsuzsanna Hímzőműhely vagy a Bodrog Néptáncgyűttes. Ismeretterjesztő sorozatok, kiállítások, konferenciák, gyerek és felnőtt színházi előadások, komoly- és könnyűzenei koncertek, komplex népművészeti programok, tánccházak alkotják a kínálat gerincét. Az előadó-művészeti programok iránti érdeklődés túlmutat a tizenkét-ezer fős város közigazgatási határain. A látogatók e műfajok esetében a Sárospataki járás kistélepléséről, Tokaj-Hegyalja községeiből és a határon túlról is érkeznek. Az utóbbi vendégkör a mozi látogatói adatainál is jelentős arányban megmutatkozik. Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Észak-Magyarországi Képviselői Pontja büszke címet egy évtizede viseli az intézmény, amely mögött számos sikeres együttműködés, közösségeink folyamatosan bővülő kapcsolatrendszere húzódik meg.

A tervező, Makovecz Imre gondolatainak megfelelően, a szimbólumaiban emberarcú épület tevékenységeiben a kulturális értékek befogadására nyitott egyénre koncentrál.

Az intézményt az összeszokott csapatmunka, aktív és eredményes pályázati munka jellemzi. Az igazgató negyedik vezetői ciklusát tölti

Szacsavay László színművész kitüntetése az intézmény által alapított Pécsi Sándor-díjjal

a 23 főt foglalkoztató intézmény élén. A munkatársak szakmai kvalitásainak megfelelő feladatokat végeznek, melyről vezetői és látogatói visszajelzést egyaránt kapnak. Eddig az intézmény tényszerű és tárgyilagos bemutatása.

A ház minőségfejlesztési történetét a mi, vagyis munkatársi közösségünk szemüvegén át láttatom. A szakmai munka pozitív megerősítését jelentette számunkra a két ízben elnyert (2014, 2018) Minősített Közművelődési Intézmény Cím. Az idáig vezető út azonban több kihívást is jelentett.

A minőségfejlesztési modellek bevezetéséről és azok hasznosságáról a 2000-es évek végén már volt

információnk, de nem ismertük a szakmánkra vonatkozó eljárásrendeket, illetve nehezen értettük meg, hogy a folyamatleírások hogyan alkalmazhatóak a sok változóval működő (helyszín, időpont, befogadóképesség stb.) tevékenységekben. Ebben adott útmutatást a Minőségfejlesztés a közművelődésben képzés I. modulja, majd a Minőségfejlesztés a közművelődésben képzés II. moduljának elvégzése. Különösen az utóbbi jelentett előrelépést, hiszen Budainé Fehér Katalin oktató egy lehetséges audit szemléletével és kérdéseivel hozta közelebb a témát. Az ügy iránti személyes elköteleződés folyamatosan nőtt a tanfolyam végére, így hamarosan további két munkatárs beiskolázására is sor került. Az önértékelés gyakorlásában azok, a szakmai találkozókra kapott inspirációk segítettek, amelyeket már sikeresen pályázott intézmények jó gyakorlataiból nyertünk. Erős volt a támogatás a Nemzeti Művelődési Intézet Szakmafejlesztési Igazgatóságának részéről is. A vágyott cél eléréséhez a meglévő dokumentumok és folyamatok rendszerbe foglalására, a tervezési és értékelési eljárásrendek finomítására volt szükség. „A mi is képesek vagyunk rá” érzés napról napra erősödött. A Művelődés Háza és Könyvtára

A Művelődés Háza és Könyvtára munkatársai a 2018-as elismeréssel

Tokaj-hegyaljai Borvidéki Kalandozás egyik alkalmá

Stratégiai fejlesztési terve 2013–2017, valamint a 2014. évi Munkaterv dokumentumokban már konkrétan megjelent az intézményi célok között a Minősített Közművelődési Intézmény Cím elnyerésére benyújtandó pályázat elkészítése. Az elhatározást tett követte, így a döntés után tudatosan dolgoztunk a benyújtandó dokumentáción. A művelődésszervező kollégák között szétosztottuk a tevékenységek feldolgozását. Szántunk időt a jogszabályok és fogalmak értelmezésére, a hatékony munka érdekében részhatáridőket tűztünk ki. A nyári hónapokban – két fesztivál, illetve tábor között – több alkalommal konzultációt tartottunk, külső szakértőt is meghallgattunk. Értelmeztük, értékeltük az addig elkészült dokumentációt. A munkatársak egyre elkötelezettebben vitáztak és védtek álláspontjukat egy-egy adott skálaérték mellett. Modelleztünk egy elképzelt audit vizsgálatot. Ebben segített a személyes auditori tapasztalat is, valamint néhány praktikus, a vizsgálat lefolytatását segítő mozzanat ismerete.

A felkészülés erősítette a munkatársi közösséget, a közös cél inspirálóan hatott. A novemberi audit alkalom után, a naptári év értékelésében és a következő év tervezésében új szemlélettel indultunk.

Jóllehet a tevékenység ugyanaz volt mint korábban, mégis érzékelhető volt a fejlődés. A munkatársak körültekintőbbek voltak az igények megfogalmazásánál, több alternatívát jelöltek meg a lehetséges eredmény eléréséhez, és szakszerűbben fogalmaztak. A címet a képzés, a művelődő közösségek, a rendezvények szervezése, nemzetközi együttműködés tevékenységi formákra érdemeltük ki. Az elismerés közös munkánk eredménye volt, amelyet munkatársainkkal együtt ünnepeltünk meg. Hangsúlyozom, hogy a sikerhez azok a munkatársak is hozzájárultak, akik közvetlenül nem vettek részt a pályázati anyag elkészítésében, de a rendszer

működtetésének fontos pillérei voltak (takarítók, technikusok, adminisztratív alkalmazottak). Az ő napi munkájuk is megmérítették a látogatói véleménynyilvánításokban. Büszkéek voltunk az auditorok által kiemelt egyik jó gyakorlatunkra: a Pécsi Sándor-díj alapítására. A pataki öregdiákról elnevezett elismerést színházi évadonként a közönség szavazatai alapján osztjuk ki a legjobb alakítást nyújtó színésznőnek, színművésznek. A közönséget aktivizáló módszer a színészek között is pozitív visszhangra lett.

A 2018-as pályázat már a korábban kialakított munkarend szerint készült, több volt benne a finomhangolás. A két pályázat között eltelt időszakban egyre nagyobb hangsúlyt kapott egy-egy, a tevékenységet elemző, értékelő alkalom. Többször kerültek fókuszba a nyári nagy koncertek, fesztiválprogramok lebonyolításával kapcsolatos hiányok, vagy a kiscsoportok programjainak koordinációja. A munkatársak már tudatosan gyűjtötték azokat a problémákat, amelyek kiküszöbölésére új eljárásokat fogalmaztak meg. A nemmegfelelőségek javításán közösen dolgoztunk, csakúgy, mint a máshol látott jó gyakorlatok adaptálásán. A PDCA gondolkodásmód észrevétlenül lett a mindennapi munka része. Az

Díjátadó 2014

Díjátadó 2018

Mezőségi kiállítás Sárospatakon, 2013-ban

újabb cím a kiállítás, a művelődő közösségek és a rendezvények tevékenységeket érintette. Az auditorok több modellértékű gyakorlatot is kiemelték munkánkból, így például a Tokaj-hegyaljai Borvidéket bemutató ismeretterjesztő sorozat jó gyakorlatként használható módszertani leírását, a művelődő közösségek összehangolt, széleskörű, térségre gyakorolt, illetve határon átnyúló munkáját. Fejlesztési javaslatokat kaptunk többek között a látogatói és partneri igények megismerésére vonatkozó kérdőívek fejlesztésére, az online felületek hatékonyabb használatára.

A 2014-es díjátadóra a minőségfejlesztési tevékenységet ösz-

szefogó szakmai munkatársunk és a város alpolgármestere, a 2018-as ünnepségre a Hegyalja Televízió forgatócsoportja kísért el. A fenntartó önkormányzat is elismeri, hogy az elnyert cím munkánk fontos fokmérője, más intézményekkel való összehasonlítás alapja, és egyben a Sárospatak brand egyik hordozója.

A csapatépítést is szolgáló szakmai kirándulásokat olyan intézményekbe szerveztük, amelyek szintén minősített szervezetek voltak: Ózd Városi Művelődési Központ „Olvasó”, Hírös Agóra Kecskemét, Debreceni Művelődési Központ, Hajdúszoboszló Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár. Ezen alkalmakkor a munkatársak tapasztalatokat szereztek az ott bevezetett eljárásrendekről, eredményekről. Örömmel fogadtuk azon intézmények megkeresését és helyszíni látogatását is, akik a mi gyakorlatainkra voltak kíváncsiak. E célból látogatott hozzánk az Egri Kulturális és Művészeti Központ csapata, a Biatorbágyi Juhász Ferenc Művelődési Központ vagy a pápai Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ szakmai közössége. Jómagam több szakmai felkérésnek is eleget téve osztottam meg tapasztalatainkat auditra készülő intézményekben. Megtisztelő volt az elmúlt négy évben a Szakmai Minősítő Testület munkájában részt venni, sok tanulsággal szolgált a pályázók oldaláról. Fontos mérföldkőnek értékelem, hogy a Nemzeti Kulturális Alap Közművelődés Kollégiumának elnökeként sikerült olyan pályázati konstrukciót megvalósítani, amelyben kizárólag minősített intézmények vehettek részt.

A Művelődés Háza és Könyvtára szakmai közössége számára a minőség a jövőben is követendő érték, amelyre eddigi eredményeink, csoportjaink, látogatóink iránti tisztelet és a megújult Makovecz-ház egyaránt kötelez minket.

CSATLÓSNÉ KOMÁROMI KATALIN Debrecenben szerzett művelődési és felnőttképzési menedzser diplomát. Pályája elején a bodrogkeresztúri Faluházat vezette, 2002 óta A Művelődés Háza és Könyvtára igazgatója. Közművelődési szakértő, auditor, az EMKE Észak-Magyarországi Képviseleti Pontjának vezetője, a Szakmai Minősítő Testület tagja. A Nemzeti Kulturális Alap Közművelődés Kollégiumának volt kurátora és elnöke. A Besenyei-díjas közművelődési szakember konferenciák gyakori előadója, publikációk szerzője. Részt vesz különböző szakmai képzési programok tananyag-kidolgozásában, illetve oktatásában.